



Arkivsak

26/12808-1

Saksbehandler

Kristina Rabe

Saksgang

Yrkesopplæringsnemnda

Møtedato

13.10.2026

SRY ønsker innspill fra YN om godkjenning av samarbeidsorgan

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Yrkesopplæringsnemnda støtter Udirs lovtolkning om at samarbeidsorgan skal godkjennes i det fylket samarbeidsorganet har adresse.
2. Yrkesopplæringsnemnda forutsetter at fylkeskommunene samarbeider rundt oppfølgingen av samarbeidsorgan som operer i flere fylker.

Sammendrag

SRY (Samarbeidsrådet for yrkesopplæring) ber yrkesopplæringsnemndene om erfaringer med den nye opplæringsloven og forskriften om godkjenning av samarbeidsorgan (opplæringskontor). Spørsmålet er om samarbeidsorgan skal godkjennes i hjemfylket (der de har adresse) eller i hvert fylke der de har lærebedrifter de bistår.

Samarbeidsorganene har fått endret rolle og er ikke lenger godkjent som lærebedrift. Fylkeskommunen godkjenner både lærebedrifter og lærekontrakter, og bedriftene har ansvar for opplæringen. Udirs tolkning av forskriften fra juli 2025 er at samarbeidsorgan skal godkjennes i fylket der de har adresse, selv om de bistår lærebedrifter i andre fylker. Fylkesopplæringsansvarlige i fylkene støtter Udirs tolkning.

Bakgrunn og saksgang

SRY ber om yrkesopplæringsnemndenes erfaringer med den nye opplæringsloven og forskriften vedrørende godkjenning av samarbeidsorgan, og vurderinger knyttet til om samarbeidsorgan skal godkjennes i den fylkeskommunen samarbeidsorganet har adresse, eller om samarbeidsorganet skal godkjennes i hver fylkeskommune der samarbeidsorganet har lærebedrifter de bistår. Yrkesopplæringsnemnda gir uttalelse gjør vedtak i saken.

Saksopplysninger

I ny opplæringslov som trådte i kraft 1. august 2024 fikk opplæringskontorene ny benevnelse og rolle. Opplæringskontorene benevnes i ny lov som samarbeidsorgan, og de er ikke lenger

definert som lærebedrift. Bedriften der lærlingen får sin opplæring må godkjennes som lærebedrift. Det er den enkelte fylkeskommune som godkjenner både lærebedriftene og lærekontraktene lærebedriftene inngår og det er bedriftene som står ansvarlige for opplæringen overfor fylkeskommunen.

Opplæringsforskriften § 6-18 Krav til samarbeidsorgan for lærebedrifter

For å inngå avtale om lærekontrakt eller tilskot etter opplæringslova § 7-2 og § 7-8, eller bistå lærebedrifter med opplæring, må eit opplæringskontor ha godkjenning av fylkeskommunen som må meine at samarbeidsorganet bidrar til å sikre kvaliteten i opplæringa.

Utdanningsdirektoratet (Udir) publiserte i juli 2025 en tolkning gjort i samråd med Kunnskapsdepartementet, hvor det står at det er fylkeskommunen der samarbeidsorganet har adresse som skal godkjenne det, også når samarbeidsorganet skal bistå lærebedrifter i et annet fylke.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring har vært i dialog med Udir, som vurderer at det også er mulig å tolke regelverket slik at samarbeidsorgan må godkjennes i hver fylkeskommune.

Fagopplæringsansvarlige i samtlige fylkeskommuner har et formelt etablert nettverk som rapporterer til fylkesdirektørkollegiet for opplæring. Ved innføring av ny opplæringslov, ble behovet for nettverket forsterket, da det i enda større grad enn tidligere, er behov for samarbeid på tvers. Sak om godkjenning av samarbeidsorgan ble senest diskutert i nettverkssamling 25.02.2026.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Slik fylkesdirektør leser regelverket, er dagens tolkning, slik den ble publisert av Udir i juli 2025, en tolkning som ligger innenfor regelverkets rammer. Dagens praksis (godkjenning i hjemfylket) fungerer godt og er hensiktsmessig. Fylkesdirektør vurderer også at det vil være uheldig å endre tolkning og praksis. En endring (godkjenning i hvert fylke) vil skape:

- Økt merarbeid for fylkeskommunene (oppfølging og kontroll).
- Uklarhet om likebehandling og forutsigbarhet for samarbeidsorgan.
- Komplisert samarbeid på tvers av fylker.
- Usikkerhet i sektoren og potensiell svekkelse av tillit til myndighetene.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken har ingen konsekvenser for fylkets klimamål eller FNs bærekraftsmål.

Konsekvenser for CRPD

Saken har ingen direkte konsekvenser for CRPD, men prinsippet om inkludering og likebehandling understrekes.

Fylkesdirektørens vurdering

I ny opplæringslov er ansvaret, og rollen, til samarbeidsorgan redusert. De har ikke lenger godkjenning som lærebedrift, og det som tidligere var medlemsbedrifter i opplæringskontor,

må nå godkjennes som selvstendig godkjente lærebedrifter og fylkeskommunen har ansvar for å følge opp lærebedriftene.

Det er den enkelte fylkeskommune som godkjenner både lærebedriftene og lærekontraktene lærebedriftene inngår og det er bedriftene som står ansvarlige for opplæringen overfor fylkeskommunen. Alle fylkene vil fortsatt ha dialog med samarbeidsorgan som operer i eget fylke knyttet til de lærekontraktene som inngås, uavhengig av hvor samarbeidsorganet har blitt godkjent. Dersom et fylke oppdager uregelmessigheter/mangelfullt bidrag til kvalitet i opplæringen hos et samarbeidsorgan som fylkeskommunen selv ikke har godkjenningsansvar for, vil den fylkeskommunen ta kontakt med den fylkeskommunen som har ansvar for godkjenningen for å avklare nødvendig oppfølging.

Fylkesdirektør vurderer at det vil fremstå som lite hensiktsmessig, og ulogisk, dersom et samarbeidsorgan blir godkjent i ett fylke, men ikke i et annet. En slik situasjon kan skape uklarhet rundt likebehandling, svekke forutsigbarheten for samarbeidsorgan og komplisere det fylkeskommunale samarbeidet som allerede er etablert på fagopplæringsområdet.

Fylkesdirektør mener det vil være uheldig om utdanningsmyndighetene nå skulle gå enda en runde og eventuelt lande på en endret forståelse av lov og forskrift. En slik endring vil etter fylkesdirektøren sin vurdering skape betydelig usikkerhet i sektoren, gi fylkeskommunene økt merarbeid knyttet til oppfølging og kontroll av samarbeidsorgan og lærebedrifter, og samtidig kunne svekke tilliten og omdømmet både til utdanningsmyndighetene og fylkeskommunen.

Fylkesdirektøren vurderer at dagens tolking av loven og praksis rundt godkjenning av samarbeidsorgan i det fylket samarbeidsorganet har adresse, fungerer godt. Det vurderes at dagens praksis er en hensiktsmessig måte å godkjenne og følge opp samarbeidsorganene.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektør anbefaler at Udirs tolking av loven om godkjenning av samarbeidsorgan publisert i juli 2025, fortsatt blir gjeldene.

Vedlegg:

Brev til Y-nemndene - Samarbeidsorgan